

6 SEPTEMBER 2009 – DRIEENDERTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

JESAJA 35, 4-7a

Spreek tot allen die de moed verloren hebben: „Wat moed en vrees niet: Uw God komt om de wraak te voltrekken, God komt om te vergelden en om u te redden.”

Dan gaan de ogen van de blinden weer open en zullen de oren van de doven geopend worden. De lamme zal springen als een hert en jubelen zal de tong van de stomme. Ja, in de steppe zullen beken ontspringen, rivieren in de woestijn. De dorre vlakke wordt een vijver, het dorstige land één waterbron.

TWEDE LEZING

BRIEF VAN JACOBUS 2, 1-5

Broeders en zusters,

Gij die gelooft in onze Heer Jezus Christus, de Heer der heerlijkheid, verbindt dit geloof toch niet met partijdigheid en vleierij! Ik bedoel dit: veronderstel dat er in uw samenkomst een man binnentreedt, keurig gekleed en met gouden ringen aan zijn vingers, en tegelijkertijd komt er ook een arme aan in schamele kleren; als gij nu opziet tegen de rijk geklede man en hem een ereplaats aanbiedt, terwijl gij tegen de arme zegt: „Blijf daar maar staan” of: „Ga hier op de grond zitten, bij mijn voetbank”, maakt ge u dan niet schuldig aan een kwaadaardige discriminatie?

Luister, lieve broeders en zusters: God heeft de armen naar de wereld uitgevonden om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het koninkrijk dat Hij beloofd heeft aan wie Hem liefhebben.

EVANGELIE

MARCUS 7, 31-37

In die tijd vertrok Jezus uit de streek van Tyrus en begaf zich over Sidon naar het meer van Galilea, midden in de streek van Dekápolis.

Men bracht een doofstomme bij Hem en smeekte Hem dat Hij deze de hand zou opleggen. Jezus nam hem terzijde, buiten de kring van het volk, stak hem de vingers in de oren en raakte zijn tong met speeksel aan. Vervolgens sloeg Hij zijn ogen ten hemel, zuchtte en sprak tot hem: „Effeta”, wat betekent: Ga open. Terstond gingen zijn oren open, en werd de band van zijn tong losgemaakt zodat hij normaal sprak.

Jezus verbood hun het aan iemand te zeggen; maar met hoe meer nadruk Hij dat verbood, des te luider verkondigden zij het. Buiten zichzelf van verbazing riepen zij uit: „Hij heeft alles wel gedaan, Hij laat doven horen en stommen spreken.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Eindelijk ter sprake komen

„SORRY, IK HEB U NIET VERSTAAN.” Je vraagt het twee- of driemaal, en dan doe je maar alsof je het wel hebt verstaan. Iets later schieten de anderen in een lach en jij hebt het grapje weer niet gehoord. En in de kerk leest de lector rustig naast de micro. Doof zijn. Je hoort er niet bij, omdat je niet hoort. Zou het woordje *Effeta*, dat Jezus vandaag tot de doofstomme spreekt, daar iets mee te maken hebben? *Effeta*, hoor, luister, spreek, ga open.

Eerst kijken hoe Jezus te werk gaat. Jezus gaat dicht bij de doofstomme staan. Hij neemt hem apart, „terzijde, buiten de kring van het volk”, ver van al het geroezemoes, waarvan de betekenis de dove toch ontgaat. Jezus, alleen met de doofstomme mens in zijn aparte wereldje van eenzaamheid en van verdriet. Dan spreekt Jezus gebarentaal. Hij steekt zijn vingers in zijn oren, alsof Hij een doorgang wil maken voor de klanken. Hij raakt de tong van de doofstomme aan: „Ik zal je tong weer soepel maken, want ook jouw woorden zijn de moeite waard.”

En dan kijkt Jezus naar de hemel. Dat doet Hij vaker bij een krachtig gebaar. Hij kijkt naar de hemel, naar zijn Vader en naar de toekomst. Redding komt altijd ‘van elders’. En dan „zucht” Jezus. We kennen dat ‘zuchten’ uit de Brief aan de christenen van Rome: „De hele schepping zucht en verlangt naar hemelse genezing” (8, 22). Het is een toekomstdroom, maar zou er hier al iets voortijdigs van te merken zijn? Ten slotte zegt Jezus in het Aramees: „*Effeta*, ga open.” En het gebeurt.

Tot hier de ‘feiten’. Zulke verhalen moeten we echter altijd in verschillende lagen lezen. Als alleen die doofstomme genezen werd, wat moeten andere mensen met beperkingen dan wel denken: „Hij wel genezen, wij niet.”? Dit genezen gaat verder dan de lichamelijke kwaal. Als we dieper kijken, wordt het misschien: „De doofstomme op die manier genezen, wij op een andere manier.”

Het verhaal symboliseert immers meer dan alleen een aandoening aan het gehoor. Mensen met beperkingen wonen vaak in een heel smalle wereld. Er leeft heel wat van binnen, maar ze kunnen het niet uiten. En in de weeromstuit zoeken andere mensen ook weinig contact. Geïsoleerd en gemarginaliseerd worden ze. En voor die mensen heeft Jezus altijd al een zwak gehad. *Effeta* is dus niet alleen gericht tot de oren en de mond van de doofstomme. Het is heel die mens die moet open komen: „*Effeta*, word ten volle mens. Ik trek je uit je isolement. Ik spreek jouw taal. Ik luister naar wat je niet zeggen kunt. Ik neem je weer op in de kring.”

Ik denk dat er nog een derde niveau is in het verhaal. En dan komt het heel dicht bij ons. Ook wij hebben geblokkeerde dimensies. Dingen die vast zitten, waarover we niet spreken, die we niet kunnen/durven ‘ter sprake brengen’.

Ik kom nog even terug op het *Verslag van Brodeck*, het boek van Philippe Claudel, van vorige week. Op de beestentrein naar de concentratiekampen sterft de helft van de getransporteerden. Naast Brodeck ligt een vrouw met een kind. Ze heeft nog een beetje water in een fles. Brodeck denkt dat ze dood is, en haar kind ook. Hij neemt de fles en slurpt ze leeg. Dan ontwaakt de vrouw uit haar bijna-coma en zoekt de fles voor haar kind. Er is niets meer. Moeder en kind sterven van dorst. Brodeck draagt de schuld zijn hele leven mee. Hij kan aan niemand vertellen dat „hij leeft in een lichaam dat hij gestolen heeft”.

Het *Effeta* van Jezus is ook gericht tot mensen met ‘verkorste’ schuld: „Spreek, mens, ga open. Laat je schuld eindelijk aan het licht komen”. Maar dan moeten er wel mensen zijn die op zo’n manier luisteren, dat je het kunt vertellen. Mensen die anderen aanvaarden mét hun verleden, mét hun beperkingen en niet ‘ondanks’ hun schuld en grenzen. We zijn dan nog lang niet zover als Jezus, die van mensen houdt ‘vanwege’ hun beperkingen. Maar het is al iets.

Ik herinner me uit mijn eerste lessen Engels dat je „*How do you do?*” gewoon met een wedervraag moest beantwoorden: „*How do you do?*”. Formeel en daarmee uit, iets zoals „*Hello*”...

Of toch eens anders proberen? „Hoe gaat het vandaag met je?”, in plaats van „Alles goed?”, terwijl je al een meter verder loopt. Of, in plaats van „*Allez*, tot volgende week, moedertje”, deze keer: „Ik zie je graag, ook al ben je oud en ziek. Je bent mijn moeder. Vertel me van je dromen en ontgoochelingen, van je vreugde en je pijn. Ik hou van je.”

Dat zou in het Aramees *Effeta* zijn: „Bloeï open, als een aster in de herfst.”

Mensen die eindelijk ‘ter sprake komen’.